

Αθήνα, 25 Νοεμβρίου 2020

Ερώτηση

Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «Μετεγκατάσταση τοπικής κοινότητας Βαλτόνερων του Δήμου Αμυνταίου της Π.Ε. Φλώρινας λόγω εξορυκτικών δραστηριοτήτων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας»

Τα Βαλτόνερα (Τοπική Κοινότητα Βαλτόνερων - Δημοτική Ενότητα Αετού), που ανήκουν στον Δήμο Αμυνταίου της Περιφερειακής Ενότητας Φλώρινας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, είναι ένα ακόμα παράδειγμα καταστροφής που έχει συντελεστεί σε περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας απόρροια της λιγνιτικής δραστηριότητας.

Η Μετεγκατάσταση οικισμών λόγω εξορυκτικών δραστηριοτήτων για παραγωγή του δημόσιου αγαθού της ηλεκτρικής ενέργειας αφορά αρκετές περιοχές της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (Ανάργυροι, Βαλτόνερα, Φανός, Ροδώνα, Πεδινό, Ποντοκώμη, Μαυροπηγή, Ακρινή, Αχλάδα).

Το χωριό Βαλτόνερα είναι γεμάτο με ρήγματα και το πρόβλημα αυτό δημιουργήθηκε πριν αρκετά χρόνια. Η εξέλιξη αυτή προήλθε από την εντατική δραστηριότητα της ΔΕΗ στα ορυχεία. Η ρηγμάτωση είναι αποτέλεσμα διεργασιών χρόνων, όσο το ορυχείο επεκτεινόταν προς το χωριό τόσο μεγάλωνε η ρηγμάτωση και γινόταν πιο έντονο το φαινόμενο. Από το 2008 υπάρχουν εκθέσεις επικίνδυνων οικοδομών με συστάσεις για να εγκαταλείψουν το χωριό και να κατεδαφιστούν αυτές οι οικοδομές.

Μετά την μεγάλη κατολίσθηση στο ορυχείο της ΔΕΗ στο Αμύνταιο, στις 10.6.2017, η κατάσταση επιδεινώθηκε, τα ρήγματα μεγάλωσαν και έχουν χωρίσει στη μέση το χωριό. Επάνω από το χωριό έχει ένα τεράστιο ρήγμα. Άλλο ρήγμα έχει διαμορφωθεί στο κέντρο του χωριού (στα 100 μέτρα από την εκκλησία) και άλλα δυο τρία ρήγματα κάτω από το χωριό προς το ορυχείο. Τουλάχιστον 50 κτίσματα - 40 σπίτια και 10 αποθήκες- έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές. **Πολλά από τα σπίτια των 200 κατοίκων του χωριού είναι ακατάλληλα για κατοίκηση.**

Οι κάτοικοι θεωρούν την ΔΕΗ υπεύθυνη για την δημιουργία αυτών των καθιζήσεων και των ρηγματώσεων, με την εξόρυξη του λιγνίτη. Σε αυτό το συμπέρασμα φαίνεται να καταλήγει και η πραγματογνωμοσύνη κατόπιν ανάθεσης από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθώς και η μελέτη που εκπονήθηκε από το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωφυσικής του Τομέα Γεωφυσικής του Τμήματος Γεωλογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στην οποία αναφέρεται ότι οι καθιζήσεις που υπάρχουν στην περιοχή, οφείλονται στην υπεράντληση των υδάτων. Στην μελέτη δεν καθορίζεται επακριβώς ποιος έχει την ευθύνη. Η αναφορά όμως ότι οι

ρηγματώσεις οφείλονται στην υπεράντληση του υδροφόρου ορίζοντα δείχνει την λιγνιτική δραστηριότητα, δεδομένου ότι υπήρξε μία συνεχής άντληση σε μεγάλα βάθη για την εκμετάλλευση του κοιτάσματος. Οι γεωτρήσεις είναι περιστασιακές για μικρό χρονικό διάστημα. Όσο και να αντλείται ο υδροφόρος ορίζοντας αυτός αναπληρώνεται άμεσα. Επομένως η αιτία είναι η λιγνιτική δραστηριότητα.

Η ΔΕΗ βέβαια δεν δέχεται ότι έχει ευθύνη για την ανωτέρω κατάσταση και ισχυρίζεται ότι στο λεκανοπέδιο του ορυχείου υπάρχουν 600 γεωτρήσεις και θεωρεί αυτό ως βασικό αίτιο για τα ρήγματα. Η κατάσταση αυτή οδήγησε μεγάλη μερίδα των κατοίκων (περίπου 38) να καταθέσουν αγωγές κατά της ΔΕΗ.

Η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ προέβη στη διενέργεια κατεπείγουσας εξέτασης κατολισθητικών φαινομένων και των επιπτώσεών τους από το ΙΓΜΕ, καθώς και την εκτίμηση της επικινδυνότητας για τις επηρεαζόμενες κατασκευές (οικισμοί, οδικό δίκτυο και συνοδά έργα) στις περιοχές των Τοπικών Κοινοτήτων Αναργύρων, Βαλτονέρων, Πεδινού, Ροδώνα και Φανού του Δήμου Αμυνταίου. Ταυτόχρονα τα πέντε αυτά χωριά τέθηκαν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης από την περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Επίσης, ο καθηγητής Δυναμικής Τεκτονικής & Εφαρμοσμένης Γεωλογίας Ε. Λέκκας, **πρότεινε την άμεση εκκένωση σπιτιών που βρίσκονται πάνω στο κόκκινο ρήγμα** (μία ζώνη πλάτους 70-80m σε κεντρικό τμήμα των Βαλτόνερων), δηλαδή το ένα τρίτο τουλάχιστον του χωριού για λόγους ασφαλείας. Επισήμανε επίσης την πιθανότητα ταχείας εξέλιξης του φαινομένου των εδαφικών διαρρήξεων εντός του οικισμού, είτε μετά από μία έντονη βροχοπτώση, είτε μετά από αλλαγή στην στάθμη του υδροφόρου ορίζοντα.

Είναι ξεκάθαρο ότι για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας και της ζωής των κατοίκων, τα Βαλτόνερα επιβάλλεται να μετεγκατασταθούν αφού προηγουμένως αποζημιωθούν οι κάτοικοι όχι μόνο για τα περιουσιακά τους στοιχεία που καταστρέφονται αλλά και για την καταστροφή που υπέστη η παραγωγή τους αφού οι γεωτρήσεις στέρεψαν, και τα χωράφια τους έχουν ξεραθεί. Εκτιμάται ότι περίπου το 90% των γεωτρήσεων των χωραφιών που βρίσκονται προς το ορυχείο έχουν καταστραφεί αφού δεν υπάρχει νερό.

Με δεδομένα τα ανωτέρω τότε το θέμα είναι αφενός οικονομικό, το ποιος θα αναλάβει το κόστος της αποζημίωσης των κατοίκων. Θα το αναλάβει το Υπουργείο όπως έγινε στους Αναργύρους ή θα το αναλάβει η ΔΕΗ και αφετέρου εξόχως πολιτικό. Η μετεγκατάσταση της τοπικής κοινότητας Βαλτόνερων είναι ζήτημα πολιτικής απόφασης και σχετικής βούλησης.

Η ΝΔ ως αντιπολίτευση είχε ασκήσει δριμύτατη κριτική στην Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ για το θέμα των Βαλτόνερων, είχαν κατατεθεί και σχετικές ερωτήσεις στο πλαίσιο του Κοινοβουλευτικού ελέγχου της Κυβέρνησης. Διαπιστώνεται όμως ότι όταν η ΝΔ έγινε κυβέρνηση το θέμα ξεχάστηκε. Η απόλυτη αδράνεια. 1,5 χρόνο στη διακυβέρνηση της χώρας, η ΝΔ όχι μόνο δεν έχει προβεί σε

καμία ενέργεια για την αποζημίωση των κατοίκων και την μετεγκατάσταση της τοπικής κοινότητας Βαλτόνερων αλλά και με την ανοχή των τοπικών πολιτειακών παραγόντων έπαψε την κατάσταση έκτακτης ανάγκης που είχε κηρυχθεί η περιοχή, επί διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

- 1) Σε ποιες ενέργειες έχει προβεί η κυβέρνηση για την προστασία των κατοίκων της τοπικής κοινότητας Βαλτόνερων; Γιατί δεν έχει προχωρήσει η άμεση απομάκρυνση των κατοίκων που βρίσκονται στην κόκκινη ζώνη σύμφωνα με τις υποδείξεις των ειδικών;
- 2) Στο πλαίσιο της μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών έχει προβλεφθεί η Μετεγκατάσταση οικισμών λόγω εξορυκτικών δραστηριοτήτων για παραγωγή του δημόσιου αγαθού της ηλεκτρικής ενέργειας; Θα ενταχθούν οι μετεγκαταστάσεις οικισμών λόγω της λιγνιτικής δραστηριότητας στην χρηματοδότηση του μηχανισμού δίκαιης μετάβασης ή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας;
- 3) Η ΔΕΗ στο πλαίσιο της εταιρικής της ευθύνης θα αναλάβει το κόστος της αποζημίωσης των κατοίκων;
- 4) Η κυβέρνηση σχεδιάζει την μετεγκατάσταση του συνόλου της τοπικής κοινότητας Βαλτόνερων ή μόνο των κατοικιών που βρίσκονται στην κόκκινη ζώνη; Ποιο το χρονοδιάγραμμα ενεργειών και ορίζοντας ολοκλήρωσης;
- 5) Η μετεγκατάσταση της τοπικής κοινότητας Βαλτόνερων θα υλοποιηθεί στο πρότυπο των Αναργύρων, όπως έκανε η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ για λόγους ευρύτερου δημοσίου συμφέροντος και της προστασίας της υγείας και της ζωής των κατοίκων;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Βαρδάκης Σωκράτης

Βέττα Καλλιόπη

Γκιόλας Ιωάννης

Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά)

Μάλαμα Κυριακή

Μωραΐτης Θάνος

Παπαδόπουλος Αθανάσιος (Σάκης)

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Ραγκούσης Ιωάννης

Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)

Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)

**Τζάκρη Θεοδώρα
Φάμελλος Σωκράτης
Χρηστίδου Ραλλία**